

Quản lý thiết bị dạy học ở các trường tiểu học thành phố Thủ Đức, thành phố Hồ Chí Minh

Phạm Thị Hoa*

*Trường Đại học Trà Vinh

Received: 18/5/2023; Accepted: 23/5/2023; Published: 26/5/2023

Abstract: From the results of the research on the theoretical basis, surveying the current situation of device management, the article proposes measures to manage teaching equipment in primary schools in Thu Duc city.

Keywords: teaching equipment management, primary school, Thu Duc city.

1. Đặt vấn đề

Nâng cao chất lượng giáo dục tiểu học, cần thực hiện đổi mới toàn diện và đồng bộ từ mục tiêu, nội dung chương trình, PPDH của giáo viên (GV), PP học tập của học sinh đến PP quản lý của nhà trường. Trong đó vấn đề quản lý sử dụng thiết bị dạy học (TBDH) trong giờ học cũng được đặc biệt quan tâm. Sử dụng TBDH hiệu quả là giải pháp quan trọng nâng cao chất lượng dạy học (CLDH) ở trường tiểu học.

Để thực hiện nhiệm vụ dạy học trong chương trình giáo dục phổ thông (GDPT) cấp tiểu học, TBDH là một thành tố quan trọng, không thể thiếu. Thông tư số 37/2021/TT-BGDĐT ngày 30/12/2021 về danh mục TBDH tối thiểu cấp tiểu học về sử dụng và quản lý TBGD và Thông tư số 37/2021/TT-BGDĐT ngày 30/12/2021 của Bộ GD&ĐT ban hành điều lệ trường tiểu học quy định về trang TBGD. Theo đó, trường tiểu học được yêu cầu trang bị đủ TBGD, tổ chức quản lý và sử dụng TBGD có hiệu quả, giáo viên có trách nhiệm sử dụng TBGD của nhà trường trong các hoạt động dạy học (HDDH). GV cũng có thể tự làm đồ dùng dạy học theo yêu cầu về nội dung và PP được quy định trong chương trình giáo dục phù hợp với điều kiện của địa phương.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Quản lý TBDH ở trường tiểu học

Quản lý TBDH là nội dung trong HĐ QL ở trường tiểu học. Cùng với quản lý nhà trường, quản lý các HDDH và giáo dục, người QL cũng cần chú trọng quản lý TBDH của nhà trường. Các hoạt động quản lý TBDH ở trường tiểu học là quá trình tổ chức và QL các hoạt động liên quan đến sử dụng và bảo trì các TBDH nhằm đảm bảo CLDH. Quản lý TBDH bao gồm các hoạt động như mua sắm, bảo trì, vận hành,

sửa chữa và thay thế các TBDH. Ngoài ra, quản lý TBDH còn liên quan đến LKH và phân bổ ngân sách cho các HĐQL thiết bị, cũng như đào tạo và hướng dẫn cho CBQL, GV, NV về cách sử dụng và bảo trì các TBDH. Để quản lý TBDH ở trường tiểu học hiệu quả, cần có sự phối hợp giữa các cấp QLGD, các GV, NV kỹ thuật và các bên liên quan khác.

Nhiệm vụ của hiệu trưởng trong quản lý TBDH bao gồm XDKH mua sắm, trang bị, tiếp nhận và phân phối TBGD theo đúng quy định của Nhà nước và phù hợp với chương trình giáo dục. Ngoài ra, hiệu trưởng còn có nhiệm vụ chỉ đạo KT&DG hiệu quả sử dụng TBDH, và lập báo cáo lên cơ quan cấp trên hàng năm. Để quản lý TBDH hiệu quả, từng trường cần xây dựng nội quy QL TBGD cụ thể và phù hợp với tình hình và điều kiện của trường. Quản lý TBDH là một trong những nhiệm vụ quan trọng của hiệu trưởng trường tiểu học.

2.2. Thực trạng TBDH ở các trường tiểu học TP Thủ Đức

Để đánh giá đúng thực trạng TBDH và QL TBDH tại các trường tiểu học TP Thủ Đức; tác giả xây dựng phiếu khảo sát ý kiến của 223 CBQL, tổ trưởng chuyên môn, GV trực tiếp giảng dạy ở các khối lớp và nhân viên phụ trách công tác TBDH của 12 trường tiểu học ở TP Thủ Đức:

Qua kết quả khảo sát có thể thấy, CBQL, GV và NV của các trường tiểu học đã có sự nhận thức khá đầy đủ về vai trò của TBDH. Trong đó nhấn mạnh, TBDH là công cụ giúp GV truyền đạt kiến thức một cách dễ dàng hơn và giúp HS tiếp cận và hiểu bài học một cách rõ ràng hơn, cũng như có vai trò trong việc đổi mới PPDH và nâng cao CLDH. Đây là điều kiện thuận lợi để các trường tiểu học thực hiện có hiệu quả việc quản lý, sử dụng và trang bị TBDH.

Để nâng cao chất lượng của TBDH, trước hết

các trường tiểu học đáp ứng các tiêu chuẩn tối thiểu về TBDH, về cơ bản TBDH mà các trường tiểu học TP Thủ Đức hiện có đã đáp ứng yêu cầu của danh mục TBDH tối thiểu ở trường tiểu học, mức độ đáp ứng này là cơ sở để các trường tiếp tục trang bị, nâng cao chất lượng TBDH ở các trường tiểu học.

Công tác mua sắm, trang bị TBDH ở các trường tiểu học đã được thực hiện với mức độ tối thiểu theo quy định của Bộ GD&ĐT. Các trường cũng đã làm tốt đối với việc trang bị bàn ghế, thiết bị phòng học bộ môn và đầu tư mua sắm, trang bị được kết hợp từ hai nguồn chính là từ ngân sách nhà nước và các nguồn từ xã hội hoá giáo dục. Việc sử dụng TBDH ở các trường tiểu học bước đầu được đánh giá là phù hợp với tâm lý của học sinh, đồng thời quá trình sử dụng TBDH trong quá trình dạy học đảm bảo học sinh có thể tiếp nhận thông tin khi ngồi ở bất cứ vị trí nào.

Công tác bảo quản TBDH phù hợp với yêu cầu bao gồm sử dụng đúng mục đích, tránh va đập, để TBDH nơi thoáng mát, việc sử dụng và trả thiết bị có kiểm soát thông qua sổ theo dõi nhằm tránh mất hoặc thất lạc. Mặt khác, bảo quản TBDH thể hiện ở việc có thiết kế giá đỡ phù hợp với từng loại TBDH. Công tác kiểm kê, thanh lý TBDH là đảm bảo thực hiện đúng quy trình và tránh gây thất thoát. KT&ĐG TBDH được đảm bảo nhằm hướng đến sự an toàn của GV và HS trong quá trình sử dụng, các chức năng của TBDH được đảm bảo hiệu quả

Thực trạng TBDH ở các trường tiểu học TP Thủ Đức vẫn còn tồn tại những hạn chế. Mặc dù CBQL, GV đã có sự nhận thức về vai trò, tầm quan trọng của TBDH đối với việc nâng cao CLDH của nhà trường. Tuy nhiên vẫn còn một bộ phận nhỏ chưa thấy được vai trò của TBDH, nên vẫn còn một số lượng nhất định CBQL, GV và NV cho rằng TBDH là ít quan trọng.

Mức độ đáp ứng trong danh mục tối thiểu của TBDH vẫn còn tới trên 20% đánh giá ở mức “trung bình”. Cùng với đó, còn tới 50% CBQL, GV và NV đánh giá việc đầu tư mua sắm, trang bị TBDH ở mức “trung bình” thực trạng này cũng đặt ra yêu cầu đối với các trường tiểu học cần có kế hoạch đầu tư tốt hơn cho TBDH của nhà trường. Bên cạnh đó, yêu cầu sử dụng TBDH phải phù hợp với yêu cầu của từng tiết học và trình độ tiếp thu kiến thức của học sinh có 32.3% đánh giá ở mức “trung bình”. Mặt khác, vẫn còn tới gần 30% đánh giá việc bảo quản TBDH ở mức “trung bình”, điều đó cũng có nghĩa là còn TBDH hoặc còn các trường chưa thực hiện đầy đủ việc bảo quản TBDH đúng cách.

Vẫn còn trên 30% CBQL, GV và NV đánh giá việc kiểm kê, thanh lý TBDH ở mức “trung bình”, thực tế này cũng đặt ra yêu cầu cần có những biện pháp phù hợp cho công tác này. Đồng thời, còn trên 20% CBQL, GV và NV đánh giá KT&ĐG TBDH chỉ ở mức “trung bình”, đây là một tỷ lệ tương đối lớn và cho thấy cần có những biện pháp tốt nhất cho công tác này.

2.3. Biện pháp quản lý TBDH ở các trường tiểu học TP Thủ Đức

2.3.1. Nâng cao nhận thức của CBQL, GV, NV về vai trò của quản lý TBDH

Đây là biện pháp rất quan trọng. Nhận thức đúng là cơ sở để thực hiện hành động chính xác và ngược lại, nhận thức sai sẽ dẫn đến hành động không chính xác. Tuy nhiên, nhiều CBQL, GV và NV trong trường vẫn chưa thấu hiểu đầy đủ vai trò quan trọng của TBDH và quản lý TBDH. Để quản lý tốt TBDH trong trường học, việc nâng cao nhận thức về vai trò của TBDH và quản lý TBDH cho các CBQL, GV và là rất cần thiết. Vì vậy, nâng cao nhận thức cần được thực hiện thường xuyên, liên tục và đồng bộ cho tất cả các đối tượng để đạt được hiệu quả cao.

2.3.2. Xây dựng kế hoạch mua sắm, trang bị TBDH phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường

Xây dựng kế hoạch mua sắm, trang bị TBDH phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường là đảm bảo rằng nhà trường sẽ có đầy đủ và phù hợp với nhu cầu thực tế các TBDH cần thiết để giảng dạy và học tập. Kế hoạch mua sắm được lập ra để đảm bảo việc sử dụng hiệu quả các nguồn lực tài chính của nhà trường, trang bị TBDH, giúp tiết kiệm chi phí và nâng cao CLGD.

Hiệu trưởng phân công các bộ phận chuyên môn và TCM đánh giá cường độ sử dụng và chất lượng của TBDH để tham mưu cho lãnh đạo nhà trường định mức bảo dưỡng và tu sửa định kỳ. Hàng năm, nhà trường sẽ dự trù một nguồn kinh phí để sửa chữa kịp thời những TBDH bị hư hỏng nhẹ.

Các nguồn lực (nhân lực, vật lực, tài lực,...) trong cộng đồng và xã hội sẽ được huy động để hỗ trợ cho công tác trang bị thiết bị cho trường học. Điều này sẽ bắt đầu với một phương thức thụ động và dần dần trở thành chủ động, tự giác và thường xuyên. Ngoài ra, nhà trường cần kêu gọi sự hỗ trợ từ hội phụ huynh để đóng góp vào việc khuyến khích các đoàn thể, tổ chức xã hội cùng tất cả các thành viên trong cộng đồng để quan tâm và tham gia vào công tác chăm sóc giáo dục nói chung và công tác TBDH nói riêng.

2.3.3. Xây dựng kế hoạch quản lý TBDH ở các

trường tiểu học

Để đạt được hiệu quả trong quá trình dạy học và quản lý TBDH, cần đảm bảo việc XDKH, tổ chức thực hiện, chỉ đạo và KTĐG đều trở thành các yếu tố quan trọng đối với hiệu quả của quá trình này, phục vụ yêu cầu của giáo dục. Tổ chức XDKH quản lý TBDH phải phù hợp với từng đặc điểm của nhà trường, đảm bảo trang bị TBDH tốt nhất và bố trí chúng sao cho GV có thể sử dụng một cách tiện lợi nhất. Nói cách khác, TBDH phải được bảo trì trong tình trạng tốt nhất, đầy đủ nhất và sẵn sàng phục vụ việc dạy học trong, đáp ứng yêu cầu giáo dục và DH của nhà trường. Kế hoạch quản lý TBDH được xây dựng nhằm đảm bảo các TBDH được sử dụng một cách hiệu quả.

3.2.4 Bồi dưỡng kỹ năng cho GV và đảm bảo hiệu quả sử dụng TBDH ở các trường tiểu học

TBDH là một yếu tố quan trọng trong quá trình học tập của học sinh. Đầu tư TBDH đầy đủ, hiện đại nhưng không được sử dụng thường xuyên hoặc không đúng với mục tiêu, nội dung, chương trình, PPDH thì TBDH sẽ không đạt hiệu quả. Hiện nay, tình hình sử dụng TBDH tại các trường chưa hiệu quả, tình trạng dạy chay vẫn phổ biến, kỹ năng sử dụng TBDH của GV còn nhiều hạn chế, và mức độ sử dụng TBDH không đồng đều giữa các GV dẫn đến hiệu quả sử dụng TBDH chưa cao. Để khắc phục những tồn tại này, bồi dưỡng kỹ năng và đảm bảo hiệu quả sử dụng TBDH của GV ở các trường tiểu học là rất cần thiết và cần được quan tâm triệt để.

3.2.5 Chỉ đạo thực hiện xã hội hóa và đẩy mạnh công tác tự làm TBDH

Để quản lý tốt TBDH trong bối cảnh đổi mới giáo dục, cần tăng cường xã hội hóa và đẩy mạnh công tác tự làm TBDH. Đẩy mạnh phong trào tự làm TBDH sẽ góp phần cải tiến và đổi mới PPDH góp phần nâng cao CLGD..

Hiệu trưởng giao cho các bộ phận chuyên trách và TCM đánh giá cường độ sử dụng và chất lượng của các loại TBDH, từ đó tham mưu cho lãnh đạo nhà trường về định mức bảo dưỡng và tu sửa định kỳ của TBDH. Hàng năm, có kế hoạch dự trữ một nguồn kinh phí để sửa chữa kịp thời những TBDH bị hư hỏng nhẹ.

Để đảm bảo cho hoạt động sửa chữa TBDH được thực hiện một cách chủ động và hiệu quả, cần huy động các nguồn lực như nhân lực, vật lực, tài lực từ cộng đồng và xã hội. Quá trình này ban đầu sẽ là thụ động và dần dần trở thành chủ động, tự giác và

thường xuyên.

2.3.6. Tăng cường KTĐG việc sử dụng TBDH ở trường tiểu học

Việc kiểm tra định kỳ và đánh giá hiệu quả của công tác bảo quản, bảo dưỡng và sử dụng các thiết bị là vấn đề cần thiết Công tác thanh tra, kiểm tra là biện pháp mang tính pháp chế giúp đánh giá tốt việc thực hiện kế hoạch xây dựng, bổ sung và mua sắm CSVC và thiết bị, từ đó nâng cao hiệu quả quản lý cho nhà trường.

Kiểm tra CSVC (phòng thư viện, thiết bị, bàn ghế, kệ, tủ); kiểm tra việc sắp xếp, bố trí; kiểm tra số lượng và chất lượng sách, báo, tạp chí, bản đồ, tranh ảnh giáo dục, băng đĩa giáo khoa; kiểm tra hoạt động của cán bộ thư viện (thực hiện nội qui, cho mượn và thu hồi sách, quản lý hồ sơ sổ sách, bảo quản, giới thiệu, thống kê, phân loại, bổ sung sách báo; đảm bảo giờ giấc, tinh thần và thái độ làm việc, ...).

3. Kết luận

TBDH có vai trò quan trọng trong giúp giáo viên truyền đạt kiến thức một cách dễ dàng hơn và giúp học sinh tiếp cận và hiểu bài học một cách rõ ràng hơn, thúc đẩy việc đổi mới PPDH cũng như nâng cao CLDH. Quản lý TBDH tại các trường tiểu học là việc làm hết sức cần thiết nhằm nâng cao hiệu quả của việc sử dụng TBDH trong quá trình tổ chức HĐDH của GV, hạn chế lãng phí trong quá trình sử dụng TBDH. Về cơ bản TBDH mà các trường tiểu học tại TP Thủ Đức hiện có đã đáp ứng yêu cầu của danh mục TBDH tối thiểu ở trường tiểu học, Sử dụng TBDH ở các trường tiểu học bước đầu được đánh giá là phù hợp với tâm lý của HS. 6 biện pháp quản lý được đề xuất trên tuy chưa phải là một hệ thống đầy đủ, những cơ bản kết quả đánh giá đều cho thấy tính cần thiết và tính khả thi trong việc nâng cao hiệu quả quản lý TBDH của mỗi nhà trường.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành TƯ (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*. Hà Nội
2. Thủ tướng Chính phủ: (2012) *Quyết định số 711/QĐ-TTg ngày 13/6/2012 về Chiến lược phát triển giáo dục giai đoạn 2011-2020*. Hà Nội
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư ban hành quy định tiêu chuẩn CSVC các trường mầm non, tiểu học, THCS, THPT và trường phổ thông nhiều cấp học*. Hà Nội
4. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư số: 28/2020/TT-BGDĐT ngày 04/9/2020 của: Ban hành Điều lệ trường Tiểu học*. Hà Nội